

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Навчально-науковий психології та соціального захисту
Кафедра практичної психології та педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень
Статус дисципліни	нормативна
Рівень вищої освіти, форма навчання	третій (освітньо-науковий), денна і вечірня форми
Освітньо-професійна програма	Професійна освіта
Спеціальність	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Рік навчання, семестр	1-й рік (1 і 2 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Литвин Андрій Вікторович, д-р пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
E-mail	a.lytvyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3044
Консультації	Очні консультації – згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки Онлайн-консультації – в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю)

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання. Курс «Методологія та організація наукових досліджень» є фундаментальною дисципліною для підготовки майбутніх докторів філософії. Його теоретичне та прикладне значення пов'язане з такими питаннями методологічного характеру, як: теоретичні та методологічні основи науки та наукової діяльності; організація, методи і технологія проведення наукових досліджень; оптимізація наукових досліджень тощо.

Внаслідок викладання курсу у здобувачів має скластися систематизоване уявлення про методологію науково-дослідної роботи, теоретичне та практичне підґрунтя ефективного проведення наукових досліджень, відбутися формування універсальних навичок дослідника, здатності до генерування наукових ідей. Для цього їх необхідно ознайомити з методологічними

засадами і методами наукового дослідження, інформаційним забезпеченням науково-дослідної роботи, дати знання з методології, теорії методу та процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, повідомити про основні вимоги щодо написання дисертаційних робіт та охарактеризувати етапи захисту науково-дослідної роботи тощо. Опанування теоретичних концепцій на освітньо-науковому рівні навчання потребує систематизації, взаємоузгодження та інтегрування провідних методологічних підходів.

Зміст дисципліни розроблено так, щоб він відповідав рівню сучасної філософії, методологічної, освітологічної, педагогічної та психологічної наук та їх субдисциплін, був систематичним і послідовним, а інформаційне наповнення було доступним і зрозумілим для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти, активізувало пізнавальний інтерес, стимулювало потребу самостійного пошуку; реалізовувало не лише освітні, а й виховні, розвивальні та професійно-практичні завдання підготовки докторів філософії. Компактність навчального матеріалу досягається за допомогою структурування знань на основі концептуалізації головних ідей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є теоретичні та методологічні основи (система загальних підходів і принципів) наукового пізнання, науки та наукової діяльності, організація, провідні методи і технології наукових досліджень і способи оптимізації наукових досліджень, пов'язані з науково-дослідною та освітньою діяльністю доктора філософії в галузі професійної освіти.

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Курсу «Методологія та організація наукових досліджень» має передувати вивчення низки тем із загальнонаукових дисциплін, зокрема: «Філософії науки», «Педагогіки і психології вищої школи», «Етики та академічної доброчесності в освіті і науці», а також вибіркового дисциплін навчального плану, які внаслідок об'єктивної стислості навчання на освітньо-науковому рівні вищої освіти викладаються сумісно.

Набута здобувачами під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і фахових компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування педагогічною професією, базою для вивчення всього циклу нормативних і вибіркового дисциплін професійної теоретичної та практичної підготовки, передусім «Методів наукових досліджень у педагогіці» і, загалом, основою для виконання наукової компоненти освітньо-наукової програми «Професійна освіта», яка передбачає успішний захист дисертаційної роботи. Одержані під час опанування курсу вміння обирати і використовувати методи, технології, аналізувати та інтерпретувати нові експериментальні факти й емпіричні дані допоможуть майбутнім докторам філософії цілісно усвідомити складну реальність науково-дослідної роботи, правильно визначити вихідну методологію, обрати і застосувати адекватні методи, якісно виконати всі етапи наукового пошуку, оформити результати, визначити їх новизну і значущість, підготуватись до захисту дисертації.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні методологічної культури здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – ступеня доктора філософії щодо здійснення наукового дослідження, поглиблення їхньої теоретичної підготовки для виконання науково-дослідницьких робіт згідно з сучасними вимогами до рівня якості наукових досліджень на основі засвоєння методологічних засад сучасної науки, опанування науковим апаратом дослідження, методами і технологією організації та проведення наукових досліджень, оволодіння вміннями конструювати етапи наукового пошуку, визначити і планувати послідовність дослідницьких дій, забезпечувати оптимізацію та ефективність наукових досліджень.

3.2. Завдання:

- оволодіння методологічним апаратом наукових досліджень (проблема, суперечності, об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання, методи дослідження та ін.);
- поглиблення знань про сутнісні характеристики, структуру, рівні та зміст методології науково-пізнавальної та науково-перетворювальної діяльності;

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

- розуміння науки як сфери пізнавальної активності людини і професійної діяльності;
- актуалізація обізнаності здобувачів із методологічними підходами і принципами здійснення наукового дослідження;
- формування навичок критичного аналізу традиційних теорій і концепцій, висунення власних ідей;
- усвідомлення закономірностей і логіки виконання наукових досліджень, алгоритму, етапів і операційно-технологічних механізмів наукового пошуку;
- формування вмінь визначати проблему, суперечності, об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, методи виконання завдань наукового дослідження;
- опанування навичок пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема засобами інформаційно-комунікаційних технологій в науковій діяльності;
- формування здатності розробляти наукові проєкти, оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт;
- розвиток умінь впровадження й оприлюднення результатів власних наукових досліджень з урахуванням прав інтелектуальної власності;
- оволодіння загальнонауковою компетентністю, спрямованою на формування та розвиток системного наукового світогляду здобувачів.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу й критичного осмислення сучасних наукових досягнень у предметній області професійної освіти в категоріально-концептуальному вимірі, застосування науково-понятійного апарату, готовність ініціювати, планувати, виконувати й управляти (автономно та в команді) дослідницькими проєктами на основі системного наукового світогляду, цілісних знань із філософії та методології науки, професійної етики і загального культурного кругозору;
- ЗК02. Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію наукової інформації з різних джерел, виявляти, ставити і вирішувати актуальні проблеми, оцінювати й узагальнювати теоретичні й експериментальні дані, інтерпретувати результати наукових досліджень, готовність генерувати нові ідеї під час вирішення на відповідному рівні дослідницьких завдань і практичних ситуацій, зокрема в міждисциплінарних галузях (на основі співпраці експертами), соціально відповідально та свідомо ухвалювати обґрунтовані рішення, формулювати висновки і пропозиції із забезпеченням належної оцінки та якості виконуваних робіт;
- ЗК03. Усвідомлення цінності мультикультурного інформаційного простору, вміння орієнтуватися в електронних джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, володіння інформаційною та ІКТ-компетентністю, здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та Інтернет-технології, працювати з наукометричними базами даних для розширення тематики, організації та оптимізації наукової діяльності, ведення ділової документації в інформаційно-освітньому середовищі;
- ЗК07. Здатність неперервно оволодівати сучасними знаннями, будувати і реалізувати індивідуальну освітньо-наукову траєкторію, планувати і вирішувати завдання професійного й особистісного розвитку, протистояти професійним деформаціям, застосовувати наукову самоорганізацію та розвивати власний дослідницький стиль;

Фахові компетентності:

- ФК01. Володіння сучасним категоріальним апаратом, методологією, методикою, комплексом методів і технологій науково-педагогічного дослідження, зокрема з використанням ІКТ;
- ФК06. Здатність визначати мету, завдання та концепцію науково-педагогічного дослідження, висувати гіпотези і на цій основі складати програму педагогічного експерименту; аналізувати отримані дані й інтерпретувати результати, оцінювати межі їх застосування, визначати можливі ризики і доцільність впровадження запропонованих інновацій, робити узагальнення та висновки, визначати перспективи подальших досліджень;

– ФК07. Володіння засобами професійного самовираження, готовність презентувати власні розробки у вигляді звітів, повідомлень, доповідей, наукових публікацій тощо відповідно до прийнятих міжнародних стандартів оформлення, форматів професійної співпраці та прав інтелектуальної власності.

3.4. Програмні результати навчання:

– ПР01. Демонструвати глибоке знання та розуміння філософсько-методологічних засад наукового знання, загальних проблеми пізнання, філософсько-педагогічних концепцій, особливостей наукової творчості, історичних і теоретико-методологічних засад організації наукової діяльності, методології та методів організації та проведення наукових досліджень, що дають змогу переосмислювати і поглиблювати педагогічну науку та освітні концепції;

– ПР02. Володіти провідними концептуальними і методологічними засадами педагогічної науки, сучасної парадигмою освіти, теорії професійної освіти, методологією, методикою і методами науково-педагогічного дослідження, усвідомлювати актуальні проблеми, новітні досягнення та перспективні тенденції в педагогіці, педагогічній психології та професійній педагогіці в Україні та за кордоном;

– ПР06. Кваліфіковано застосовувати загальнонаукові методи, діагностичний інструментарій моніторингу якості освіти, методи математичного і статистичного аналізу, інформаційно-комунікаційні технології тощо для вивчення реального стану та прогнозування змін освітнього процесу в закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти;

– ПР08. Організувати науково-професійну комунікацію та міжособистісне спілкування в галузі професійної освіти, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю, обирати в усному та писемному науково-педагогічному мовленні доцільні стилі, методи і засоби комунікації, ефективно презентувати дослідницькі ідеї, обговорювати і захищати власні погляди в усній і письмовій формах, володіти правилами міжнародного академічного письма;

– ПР10. Застосовувати традиційні та новітні методи, інноваційні технології та інструментарій (у т. ч. інформаційно-комунікаційні засоби) у науковій, науково-педагогічній, соціально-просвітницькій і громадській діяльності;

– ПР13. Осмислювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з трьох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 20 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуаційні завдання.

Обсяг дисципліни: 6,0 кредитів / 180 академічних годин, з яких: лекцій 32 годин, семінарів 16 години, практичних занять 16 години, самостійної роботи 116 години.

Форми навчання лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6
<u>Змістовий модуль 1.</u> Теоретичні та методологічні основи науки та наукової діяльності					
Тема 1. Поняття, зміст і функції науки	8	2			6
Тема 2. Наука як форма суспільної свідомості	8	2	2		4
Тема 3. Особливості наукового дослідження	8	2			6
Тема 4. Методологія, методи, логіка наукових досліджень	8	2	2		4
Тема 5. Структура методологічного знання	8	2	2		4
<u>Змістовий модуль 2.</u> Організація, методи і технологія проведення наукових досліджень					
Тема 6. Напрямок і послідовність проведення наукових досліджень	10	2	2		6
Тема 7. Теоретичні дослідження	10	2	2		6
Тема 8. Системний підхід у науковому пізнанні	10	2	2		6
Тема 9. Моделювання як спосіб наукового пізнання	10	2		2	6
Тема 10. Експериментальні дослідження	10	2		2	6
Тема 11. Процедура вибору методу дослідження	10			2	8
Тема 12. Математичні та статистичні методи опрацювання наукових даних	10	2		2	6
Тема 13. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях	10			2	8
Тема 14. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки	10			2	8
Тема 15. Виклад результатів наукових досліджень	10	2		2	6
<u>Змістовий модуль 3.</u> Оптимізація наукових досліджень					
Тема 16. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень	8	2	2		4
Тема 17. Стимулювання наукового мислення	8	2			6
Тема 18. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	8	2	2		4
Тема 19. Наукові колективи і школи. Особистість вченого	8	2			6
Тема 20. Правова сутність інтелектуальної власності	8			2	6
	180	32	16	16	116

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи науки та наукової діяльності

Тема 1. Поняття, зміст і функції науки

Предмет, завдання і зміст курсу «Методологія та організація наукових досліджень». Сутність науки та наукознавства. Основне завдання і мета науки. Прогностична функція науки. Критерії науковості. Етапи розвитку науки. Наукові революції. Основні особливості наукової революції. Умови ефективної наукової діяльності. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.

Тема 2. Наука як форма суспільної свідомості

Характеристика процесу наукового пізнання. Загальні поняття процесу пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання. Особливості наукового пізнання. Принципи наукового пізнання. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Ознаки наукового дослідження. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності. Форми наукового знання.

Тема 3. Особливості наукового дослідження

Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Теорія як система наукових концепцій, принципів, положень, фактів. Сутність наукової концепції як системи поглядів, теоретичних положень, основних думок щодо об'єкта дослідження, що об'єднані певною головною ідеєю. Види наукових досліджень. Класифікація наукових досліджень та наук (природничі, гуманітарні, технічні, суспільні). Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Організація наукової діяльності в Україні.

Тема 4. Методологія, методи, логіка наукових досліджень

Визначення поняття «методологія». Аспекти методології: учення про методи пізнання; сукупність пізнавальних методів, прийомів; система наукових принципів, що лежить в основі дослідження; філософська вихідна позиція наукового пізнання, загальна для всіх наукових дисциплін; теорія наукового пізнання в конкретних наукових дисциплінах. Методологія наукових досліджень. Методи наукового дослідження. Основні загальнонаукові методи пізнання. Категоріальний апарат наукового дослідження. Загальна логіка процесу наукового дослідження. Логіка дослідження, що не передбачає експерименту. Логіка дослідницького процесу.

Тема 5. Структура методологічного знання.

Методологічний підхід як особливий спосіб мислення та пізнання об'єктивної реальності. Загальна і конкретна методологія. Рівні наукової методології. Структура методологічного знання: філософський, загальнонауковий, конкретно науковий, технологічний рівні. Принципи як вихідні положення певної галузі науки і початкова форма систематизації знань.

Змістовий модуль 2. Організація, методи і технологія проведення наукових досліджень

Тема 6. Напрямок і послідовність проведення наукових досліджень

Загальні визначення наукових досліджень. Вибір напрямку та теми наукового дослідження. Визначення предмета та об'єкта дослідження. Мета і завдання дослідження. Порядок здійснення наукового дослідження. Поняття, функції та структура програми дослідження. Послідовність та етапи виконання наукових досліджень. Економічне обґрунтування вибору наукової теми. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації.

Тема 7. Теоретичні дослідження

Завдання і структура теоретичних досліджень. типи завдань теоретичних досліджень. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації. Сучасні методи теоретичних досліджень. Основні стадії процесу виконання теоретичних досліджень.

Тема 8. Системний підхід у науковому пізнанні.

Системний підхід як провідний напрям методології наукового пізнання. Сутність системного аналізу та його предмет. Методологічні принципи системного аналізу. Поняття системи та її властивості. Класифікація систем. Зв'язки (потокі). Види зв'язків. Структура системи. Ієрархія системи, підсистема і надсистема. Сутність синергетики системи.

Тема 9. Моделювання як спосіб наукового пізнання.

Сутність методу моделювання. Поняття про модель. Класифікація моделей. Типи моделей. Методи структурного, ситуаційного, інформаційного та імітаційного моделювання. Психологічне та педагогічне моделювання. Основні функції побудови моделей систем. Етапи моделювання. Підходи до побудови моделей. Вимога адекватності моделі. Вимога простоти й оптимальності моделі.

Тема 10. Експериментальні дослідження

Сутність експерименту, загальні вимоги до проведення. Основна мета експериментів. Класифікація експериментів. Фактори, що діють на об'єкт дослідження. Параметр оцінювання. Етап підготовки наукового експерименту. Розроблення методики проведення експерименту. Типові помилки експерименту. Методика планування експериментальних досліджень.

Тема 11. Процедура вибору методу дослідження

Зовнішня і внутрішня правдоподібність. Роль прикидок. Вибір ступеня точності методу. Дискретне та неперервне. Лінійність і нелінійність. Детермінованість і випадковість. Інтерполяція та екстраполяція. Уточнення. Приклади та еталонні задачі.

Тема 12. Математичні та статистичні методи опрацювання наукових даних

Математичні методи оброблення матеріалів досліджень. Етапи математизації наукових досліджень. Суть математичних методів оброблення матеріалів досліджень. Суть, види й одиниці виміру абсолютних і відносних величин. Статистична значущість і статистичний критерій. Формування вибіркової сукупності. Визначення основних статистичних характеристик вибіркової сукупності. Оцінювання розподілу емпіричних даних.

Тема 13. Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях

Застосування непараметричної статистики під час оброблення емпіричних даних. Міри центральної тенденції. Міри мінливості. Розрахунок коефіцієнту погодженості Пірсона χ^2 . Використання U-критерію Манна-Вітні. Визначення коефіцієнту контингенції і коефіцієнту асоціації. Застосування параметричної статистики під час оброблення емпіричних даних. Кореляційний аналіз. Ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена ρ . Коефіцієнта кореляції Пірсона (r). Оцінювання достовірності значень за t-критерієм Стьюдента. Апроксимація результатів досліджень. Регресивний аналіз результатів експериментальних досліджень.

Тема 14. Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки

Міри у процесі шкалювання. Вимірювальна шкала. Основні процедури вимірювання. Характеристика шкал. Статистичні таблиці, їх види і правила оформлення. Суть і призначення графіків. Основні види графіків. Картограми і картодіаграми. Правила побудови статистичних графіків.

Тема 15. Виклад результатів наукових досліджень

Основні види викладу науково-дослідної продукції. Вибір форми викладу. Зміст та особливості оформлення монографічної продукції. Елементи (структура) монографічного видання. Зміст та особливості оформлення наукової статті. Основні компоненти, що має містити фахова наукова стаття. Зміст та особливості оформлення тез і матеріалів доповідей. Зміст та особливості наукового звіту. Реферативний виклад матеріалу.

Змістовий модуль 3. Оптимізація наукових досліджень

Тема 16. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень

Науковий світогляд дослідника. Особливості наукового світогляду: розуміння минулого й сучасного світу, наукова картина світу, готовність обстоювати свої ідеали і погляди. Сутність та особливості наукового мислення. Стиль наукового мислення. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал. Проблеми формування наукового мислення. Проблемні ситуації в межах наукового дослідження. Академічна доброчесність дослідника.

Тема 17. Стимулювання наукового мислення

Особливості та організація науково-творчої діяльності. Робочий день та робоче місце науковця. Мотивація наукової діяльності. Наукова ідея. Факти, дані та рішення. Наполегливе

експериментування з комбінаціями. Розвиток творчості через візію. Застосування «мозкового штурму» для творення ідей на практиці. Методи стимулювання мислення.

Тема 18. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях

Документальні джерела інформації. Види документів. Інформаційні та бібліографічні джерела інформації. Техніка роботи зі спеціальною літературою. Поняття про побудову та властивості УДК. Інформаційно-комунікаційні технології як інструментарій у наукових дослідженнях. Наукова комунікація: сутність та вимоги до науково-академічного спілкування.

Тема 19. Наукові колективи і школи. Особистість вченого

Поняття наукового колективу. Принципи створення та роботи наукового колективу. Особливості управління конфліктами в науковому колективі. Наукова школа: сутність та ознаки, шляхи формування та значення для розвитку науки. Роль особистості вченого в науці. Внесок українських вчених у світову науку. Наукове довголіття.

Тема 20. Правова сутність інтелектуальної власності

Охорона та використання результатів інтелектуальної діяльності. Авторське право та суміжні права. Право вільного використання наукових творів і результатів наукових досліджень.

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною складовою успішного опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, тестування рівня знань, а також виконання індивідуальних завдань.

Питання для самостійного опрацювання:

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Поняття, зміст і функції науки	6
2.	Наука як форма суспільної свідомості	4
3.	Особливості наукового дослідження	6
4.	Методологія, методи, логіка наукових досліджень	4
5.	Структура методологічного знання	4
6.	Напрямок і послідовність проведення наукових досліджень	6
7.	Теоретичні дослідження	6
8.	Системний підхід у науковому пізнанні	6
9.	Моделювання як спосіб наукового пізнання	4
10.	Експериментальні дослідження	6
11.	Процедура вибору методу дослідження	8
12.	Математичні та статистичні методи опрацювання наукових даних	6
13.	Застосування статистичних методів у наукових дослідженнях	8
14.	Подання дослідницьких даних: шкали, таблиці, графіки	8
15.	Виклад результатів наукових досліджень	6
16.	Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень	4
17.	Стимулювання наукового мислення	6
18.	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях	4
19.	Наукові колективи і школи. Особистість вченого	6
20.	Правова сутність інтелектуальної власності	6
<i>Разом:</i>		116

Питання з кожної теми можуть розкриватися за допомогою презентацій, доповідей або тезово. Самостійна робота обговорюється протягом семінарського заняття. У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона вважається такою, що не була виконана. Теми та питання,

що виносяться на самостійне опрацювання містяться в методичних вказівках для самостійної роботи на навчальній платформі Moodle.

Індивідуальні завдання в межах самостійної роботи спрямовані на формування та розвиток практичних умінь здобувачів аналізувати дослідження з проблем методології наукового пізнання та педагогічного пошуку, генерувати нові ідеї для власного дослідження актуальних проблем з галузі знань Освіта/Педагогіка, зокрема професійної освіти відповідно до мети і завдань дисертаційної роботи.

З метою закріплення знань та отриманих практичних навичок здобувачі освіти виконують **індивідуальні завдання** у вигляді есе – самостійної творчої роботи, де у вільній формі висловлюються особисті думки на запропоновану тему на підставі опрацьованого матеріалу. Есе виконуються в рукописному вигляді обсягом 5–7 сторінок за темою, яка обирається з поданого нижче переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем, пов'язаною з темою наукового дослідження.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Методологічні принципи наукового дослідження.
2. Поняття про наукову проблему.
3. Теорія як реконструкція реальності.
4. Експериментальна взаємодія дослідника з досліджуваною групою.
5. Підготовка вибірки до участі в педагогічному експерименті.
6. Правове регулювання наукових досліджень.
7. Наукове шахрайство та чистота експерименту.
8. Неекспериментальні методи дослідницько-пошукової роботи.
9. Класифікація методів педагогічного дослідження.
10. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.
11. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
12. Метод аналізу продуктів діяльності.
13. Стандартизовані опитувальники і тести у педагогічному дослідженні.
14. Кореляційне дослідження.
15. Проблема контролю в експерименті.
16. Експеримент у соціально-педагогічному дослідженні.
17. Експеримент у психопедагогіці безпеки.
18. Експерименти у військово-педагогічному дослідженні.
19. Законодавчо-нормативне регулювання науки в Україні.
20. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf>.

Застосовується поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціалізовані ІКТ, онлайн консультування тощо (*blended learning*). Провідний формат занять – очний, у випадку карантину та в період воєнного стану – дистанційний (*online*).

Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями з поточним контролем у вигляді тестування). Передбачено виконання індивідуальних завдань – есе на актуальні теми.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

лекції – інформаційно-ілюстративний (лекційний виклад з комп'ютерними презентаціями, пояснення, аналіз схем, таблиць);

семінарські заняття – частково-пошуковий (виступи здобувачів із презентаціями, обговорення виступів, аналіз результатів наукових робіт);

практичні заняття – дослідницький (робота в малих групах; виконання вправ і практичних завдань; розрахункові роботи);

самостійна робота – підготовка виступів і презентацій, виконання індивідуальних завдань (реферату, анотації).

Методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

поточний контроль: оцінювання активності під час лекції, семінарських і практичних занять; оцінювання підготовки і презентації виступів на семінарах; якість виконання вправ, практичних та індивідуального завдань; колоквиум; тестування;

підсумковий контроль – екзамен.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії для актуалізації, узагальнення, систематизації знань здобувачів. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді (для поглиблення знань з методології і практики наукових досліджень, формування навичок роботи з аудиторією), обговорення вузлових питань (для формування здатності аргументувати власну думку, брати участь в науковому полілозі), дискусії (для формування навичок обговорювати проблеми дослідження), підведення підсумків (для поглиблення розуміння досліджуваних проблем, формування ціннісних орієнтацій, власної позиції).

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук чи планшетний комп'ютер, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на платформі Moodle) тощо.

10. Система оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» <https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya_.pdf>. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного (за темами) та підсумкового (за навчальним курсом), результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських і практичних заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити й оцінити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни за всіма змістовими модулями, тобто повноту і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни, у тому числі для самостійного опрацювання тощо.

Основними показниками, що характеризують рівень успішності здобувача PhD при оцінюванні результатів навчання є такі:

– глибина і характер знань навчального матеріалу, ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного змісту;

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

– вміння систематизувати інформацію з основних і додаткових (рекомендованих) літературних джерел, здатність використовувати її в процесі власного дослідження;

– здатності осмислити зміст теми, вміння аналізувати явища, що вивчаються, в їх взаємозв'язку та розвитку;

– достовірність зроблених узагальнень і висновків;

– вміння визначити проблему, суперечність, науковий і понятійно-термінологічний апарат дослідженого матеріалу;

– чіткість, лаконічність, логічність, послідовність відповідей на поставлені питання;

– вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

– вміння зробити наукове повідомлення щодо відповідних аспектів власного дослідження;

– практичні навички виступу перед аудиторією, вміння публічно презентувати матеріал.

Кількість балів, що отримує здобувач за роботу на практичних заняттях залежить від дотримання таких вимог:

- 1) своєчасність виконання навчальних завдань;
- 2) повнота обсягу виконання;
- 3) якість виконання навчальних завдань;
- 4) самостійність виконання;
- 5) творчий підхід у виконанні завдань;
- 6) ініціативність у навчальній діяльності.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона оцінюється в 0 балів. Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її пересклати.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до 10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
індивідуальна робота	Здобувачі освіти мають можливість презентувати поглиблене вивчення матеріалу навчальної дисципліни шляхом написання одного есе. Перелік тем подано в електронному курсі. Виконання есе оцінюється до 10 балів

Критерії поточного контролю

Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):

– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, із суттєвими науковими і методичними помилками	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

– у виконанні виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%
Виконання есе оцінюється за якістю таких його компонентів: 1) відповідність змісту темі – 0–1 бала; 2) структурна повнота та логічність викладу – 0–3 бала; 3) аргументованість висновків – 0–3 бала; 4) оригінальність роботи і культура посилань на джерела – 0–2 бала; 5) грамотність та охайність оформлення – 0–1 бала.	
Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання екзамену та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни. До екзамену допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище). Екзамен (максимально 50 балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».	
Критерії підсумкового контролю	
Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:	
– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускає при цьому суттєві помилки; правильно відповів на окремі додаткові питання	1–5 балів
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання	21–25 балів
Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів. Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на екзамені, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на екзамені або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника. Недопущені до екзамену здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.	
Підсумкове оцінювання	
Під час підсумкового оцінювання після повного вивчення навчальної дисципліни враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного	

(тах 50 балів) і підсумкового (тах 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–80) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; активний у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 51–60) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FХ, 36–50 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов’язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє матеріалом у необхідному обсязі.

Позитивні оцінки виставляються лише тим здобувачам, які виконали всі передбачені види навчальної роботи з дисципліни. Майбутні доктори філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум (50 балів), вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до екзаменаційної відомості (позитивні результати) в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	

51–60	E	достатньо	не зараховано
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

11. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань та інша робота має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендуються:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний і практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи і практичні завдання, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) складати згідно з графіком;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- усі види письмових робіт можуть перевірятися на наявність плагіату; обов'язкова вимога – не менше 80% оригінальності авторського тексту;
- всі завдання поточного та підсумкового контролю слід виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- напрацювання інших авторів можна використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилається на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- заборонено списування під час виконання будь-яких видів контрольних заходів; користуватися мобільними пристроями під час проведення контролю успішності допускається лише з дозволу викладача;
- надавати достовірну інформацію про власну навчальну (наукову, творчу) діяльність, використані методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити власні результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- дотримуйтесь встановленого порядку та зберігайте відповідний рівень тиші;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- за потреби дозволяється залишати аудиторію на короткий час;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;
- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- під час обговорення гідно висловлюйтесь і відстоюйте власні погляди, дотримуйтесь поваги і толерантності до чужої думки;
- вмійте визнавати помилки; для переконання інших у власній позиції використовуйте першоджерела та наукову літературу;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Відвідування та відпрацювання пропущених занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджуються документально. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. За такої умови навчання може відбуватися в режимі он-лайн за погодженням із керівником курсу. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (згідно графіку консультацій викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських/практичних занять відбувається за умови ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнятись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які без поважних причин здані з порушенням термінів, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

Політика щодо оцінювання успішності. Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою. Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань – 50 балів під час поточної роботи, 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Бобилев В. П. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Дніпропетровськ : Системні технології, 2008. 264 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2018. 352 с.
5. Волощук І. С. Основи наукових досліджень. Педагогіка: навч. посібник. Київ, Видав. Нац. ун-тету ім. М. Драгоманова, 2006. 107 с.
6. Григоруk, П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Кондор, 2017. 206 с.
7. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
8. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
9. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : МОН, 2004. 216 с.
10. Крушельницька В. О. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
11. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с.
12. Кушнарeнко Н. М., Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підр. Київ : Знання, 2002. 295 с.
13. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» : практ. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. Львів : ЛДУБЖД, 2018. 88 с.
14. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
15. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
16. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
17. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підруч. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
18. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 176 с.
19. Цехмістрова Г. С. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Видав. дім «Слово», 2008. 280 с.
20. Чернілевський Д. В. Методологія наукової діяльності : навч. посіб. Вінниця : Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
21. Фареник С. Логіка і методологія наукового дослідження. Київ : Вид-во УАДУ, 2000. 340 с.
22. Юринeць В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

12.2. Додаткова:

1. Артюх С. Ф., Лізан І. Я., Голоп'юров І. В., Несторук Н. А. Основи наукових досліджень: [підручник]. Харків : УПА, 2006. 277 с.
2. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Методика та організація наукових досліджень із психології : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підруч. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
4. Внукова О. М. Методологічні засади професійної освіти : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2015. 198 с.
5. Гончаренко С. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ, 1995. 45 с.
6. Дубасенюк О. А. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження: навч.-метод. посіб. Житомир: Полісся, 2016. 256 с.
7. Загвязинский В. И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования : учебное пособие. Москва : Издательский центр «Академия», 2001. 208 с.

8. Кыверялг А.А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин: Валгус, 1980. 334 с.
9. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження : авторський підручник. Київ; Ніжин : ТОВ Вид-во «Аспект-Поліграф», 2006. 308 с.
10. Козяр М. М., Козловська І. М. Науково-педагогічний словник. Львів : СПОЛОМ, 2011. 216 с.
11. Краевский В. В. Методология педагогики : пособие для педагогов-исследователей. Чебоксары : изд-во Чуваш. ун-та, 2001. 244 с.
12. Литвин А. Методология у проєкції педагогічних досліджень. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2014. № 5. С. 20–35.
13. Литвин А. В. Совершенствование процесса профессиональной подготовки: концепция научно-педагогических поисков. *Научное наследие академика И. Ф. Харламова и актуальные проблемы целостного образовательного процесса в современном педагогическом пространстве* : междунар. науч.-практ. конф. (Гомель, 4–5 июня 2020 г.) : сб. матер. / редкол. : Ф. В. Кадол (гл. ред.), В. П. Горленко (отв. ред.) [и др.]. Гомель : ГГУ им. Ф. Скорины, 2020. С. 46–52.
14. Литвин А. В., Руденко Л. А. Вплив психології на педагогічну науку та практику: полемічні аспекти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. Вип. 49. С. 146–153.
15. Лудченко А. А. Основы научных исследований : учебное пособие. Київ : Знання, КОО, 2000. 114 с.
16. Методология і методи соціально-педагогічних досліджень (в першоджерелах, лекціях та практичних завданнях) : навч. посіб. / Борисик С.О., Конончук А.І., Яковець Н.І., Щербина Ю.М. Ніжин : Ред.-вид. відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 287 с.
17. Новиков А. М., Новиков Д. А. Методология. Москва : СИНТЕГ. 663 с.
18. Плачинда Т.С. Наука та науково-дослідна робота : навч.-метод. посіб. (курс лекцій). Кропивницький : ЛА НАУ, 2017. 128 с.
19. Романчиков В. І. Основы научных исследований : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
20. Руденко Л., Коваль М., Литвин А. Методологічні підходи до формування комунікативних якостей у майбутніх фахівців цивільного захисту. *Nauka, edukacja, wychowanie i praca* : księga jubileuszowa dedykowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Franciszkowi Szloskowi / Redakcja naukowa prof. zw. dr hab. Nelli Nyczkało, prof. zw. dr hab. Jerzy Kunikowski, dr Grzegorz Wierzbicki. Warszawa – Siedlce, 2018. S. 217–231.
21. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основы научных исследований : навч. посіб. Київ : РННЦ «ДІНТ», 2000. 260 с.
22. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб.]. Луцьк, ВАТ «Волинська обл. друкарня», 2009. 460 с.
23. Хриков Є.М. Методология педагогічного дослідження: монографія. Харків: 2018. 290 с.
24. Цехмістрова Г. С. Основы научных исследований : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

12.3. Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Кафедра практичної психології та педагогіки / ЛДУ БЖД : сайт. URL: <http://www.ldubgd.edu.ua/institut-department/kafedra-praktichnoyi-psihologiyi-ta-pedagogiki>
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в Європейський освітній простір URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна академія педагогічних наук України : сайт. URL: <http://naps.gov.ua/>
5. Освітня українська мережа. URL: <http://www.edu-ua.net>
6. Основы методологии научных исследований в психологии / Литвин Андрій Вікторович. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/enrol/index.php?id=1063>
7. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 . Законодавство / Верховна Рада України : офіц. веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Про науково і науково-технічну діяльність: Закон України. Законодавство / Верховна Рада України : офіц. веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 . Законодавство / Верховна Рада України : офіц. веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Educational Network Ukraine. URL: <http://www.ednu.kiev.ua/>

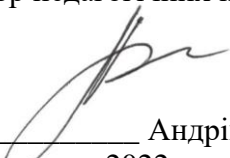

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
протокол від «30» серпня 2022 р. № 1.

РОЗРОБНИК

Професор кафедри практичної психології та педагогіки
доктор педагогічних наук, професор

_____ Андрій ЛИТВИН
«30» серпня 2022 р.

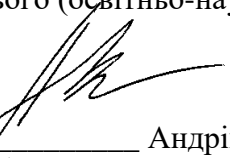
ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук, доцент

_____ Роксолана СІРКО
«30» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Професійна освіта»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

_____ Андрій ЛИТВИН
«31» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

_____ Ірина БАБІЙ
«31» серпня 2022 р.

Дата актуалізації					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					